

Att förebygga KAD-relaterad urinvägsinfektion

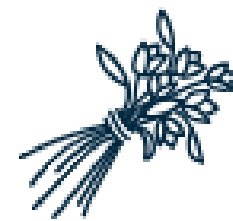
Vårdhygien Västmanland

Vårdskador

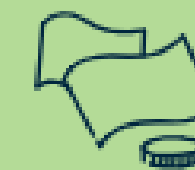
100 000

patienter varje år
drabbas av
vårdskador

1 200

dödsfall varje år kan bero
på vårdskador

8 miljarder

kronor varje år beräknas
vårdskadorna kosta

Vårdrelaterad infektion (VRI)

Vanligaste vårdskadnan

Leder till ökat lidande, förlängda vårdtider, ökade kostnader och ökad antibiotikaanvändning.

Ungefär 30-50% går att förebygga

Vårdrelaterad urinvägsinfektion (VUVI)

- En av de vanligaste VRI:erna och den vanligaste orsaken till vårdrelaterad sepsis
- Kvarliggande urinkateter (KAD) är den enskilt största riskfaktorn för VUVI – det är därför viktigt att inte använda KAD i onödan

Definition VUVI

- En vårdrelaterad urinvägsinfektion (VUVI) innebär att:
- Symtom uppkommer
  - efter ≥ 48 timmars inneliggande vård
  - eller
  - Inom < 48 timmar från utskrivning
- eller
- Infektionen bedöms ha ett samband med tidigare ingrepp eller behandling. Det innebär t ex att alla urinvägsinfektioner hos kateterbärare räknas som VUVI.

Förebyggande arbete mot vårdrelaterad urinvägsinfektion genom fem effektiva åtgärder

Blåsövervakning

Rätt indikation för
urinkateter
Överväg alternativ till
kvarliggande kateter

God hygien och rätt
kateterhantering

Daglig omprövning av
KAD-behov och
dokumentation

Byte av KAD vid
provtagning

Som alltid vid all vård tillämpas basala hygienrutiner och ett aseptiskt arbetssätt för att förebygga smittspridning och vårdrelaterade infektioner

Urinretention

Orsaker

- kognitiv svikt
- immobilisering
- avflödeshinder
- påverkan på nerver
- psykologiska hinder, svårt att slappna av
- läkemedel som påverkar blåsan, ex antikolinergika eller opiater
- ålder över 75 år

Förebygg genom

Mobilisering

Regelbundna toalettbesök

Få tid på toaletten

Mätning av residualurin med bladderscan

Schema för kontroll av blåstömning

Vårdhandboken; Kontroll och åtgärd - blåsövervakning

Schemat gäller
vid sjukhusvård

Rätt indikation och alternativ till kvarliggande urinkateter

KAD sätts efter läkarordination!

Gör alltid en medicinsk bedömning för indikation för katetrisering

- Urinretention, avflödeshinder
- Urologisk- och gynekologisk kirurgi
- Svikt i vitala funktioner – mätning av exakta urinmängder
- Långa operationer, stora vätskevolymmer för mätning av exakta urinmängder

Alternativ

Intermittent katetrisering

- i första hand vid tillfällig urinretention.

Suprapubiskateter

- vid långtidsbehandling.

Mer information

[Suprapubisk](#)

[Katetrisering av urinblåsan. Vårdhandboken](#)

[VRI-Smart Lär dig mer, klicka på "vanliga typer av VRI" och välj Urinvägar](#)

<https://www.vardhandboken.se/katetrar-sonder-och-dran/kateterisering-av-urinblasa/indikationerkontraindikationer/>

Att sätta urinkateter (KAD)

För all kateterisering:

- Att sätta en KAD – [Vårdhandboken](#)
- Välj tömbar urinuppsamlingspåse.
- Aseptisk arbetsätt ska tillämpas – produktens renhet ska bevaras dvs katetern ska behållas steril vid införandet i urinröret.

God hygien och rätt kateterhantering

- Daglig hygien
  - Tvätt av kateter för borttagande av sekret som tömmer sig utefter katetern
  - Byte av underkläder
- Använd slutet system med tömbar påse.
- Fixera kateter/urinpåsen väl för att undvika tryckskador.
- Urinpåsens placering under urinblåsan.
- Informera patienten om god handhygien.
- Ge information till patienten Egenvård och information till patienten .
Vårdhandboken

Tömning

- Slutet system KAD - urinuppsamlingspåse
- Välj påse med lämplig längd på slang efter patientens behov
- Töms via bottenventil i toaletten eller urinflaska
- Hantera urinuppsamlingspåsen som "ren", ska ej ligga på golvet
- Ej tömningsbar påse med lång slang och större volym kan kopplas till den kortare påsen till natten. Viktigt att inte bryta det slutna systemet
- Katetern bör inte skiljas från påsen med kort slang förrän påsen ska bytas, efter ungefär en vecka.

Daglig omprövning och dokumentation

- Indikation för behandling med kvarliggande kateter bör omprövas dagligen så att behandlingstiden blir så kort som möjligt för att minska risken för bakterietillväxt.

Cosmic-aktivitet

Enhetsöversikt									
Pågående kontakter (20)		Avslutade kontakter		Bokade kontakter		Förflyttningar			
Filtrering									
Medicinskt ansvarig enhet:		(Alla i urval)		Team:		(Alla)		☒ Visa tomma platser	
Vårdande enhet:		(Alla)		Vårdpersonal:		(Alla)		Filtrera	
Gruppering: Vårdande enhet									
Team	Plats /	Personnummer	Namn		Planerad utskrivning	Aktiviteter		Övrigt	Aktiviteter under vårdtillfället
Infektions...									
Röd A	1: 1				2024-12-09 00:0... ?				16-13 NEWS x2 DV VL/Kcal-reg
Röd A	2: 1				2024-11-20 13:0... ✓				10-0 NEWS x1. puls/BT x 4
Röd A	3: 1				2024-11-21 00:00	12:00 PVK, by...			11-2 News x2
Röd A	4: 1			?	2024-11-20 15:0... ?				NEWSx4 vikt 20/11
Grön	5: 1				2024-11-20 00:00	08:00 Ställnin...			14-13 NEWS x2, P-gl x4, VL/UM
Grön	6: 1				2024-12-09 00:00			Näringsdryck x 3, Måldr: 2000ml VAK	18-12 NEWS x2, DV/VL, kcal reg.
	7: 1								
Grön	8: 1				2024-11-21 23:59			VIKT 20/11	14-0 NEWS x2 p.gl x2, VL
	9: 1								
Grön	10: 1				2024-11-21 00:00				NEWS x3, 24h reg. lista
Grön	11: 1				2024-11-26 23:59				10-0 NEWS x2
	12: 1								
Blå	13: 1			?	2024-11-28 23:5... ?				10-0 NEWS x2
Blå	14: 1				2024-11-22 23:59				15-2 NEWSx3, UM, Vikt mån ons fre
	15: 1								
	16: 1								
Blå	17: 1				2024-11-21 00:00				12-4 NEWS x2
Blå	18: 1				2024-11-21 14:00			Maxdryck 1000ml, Njursvikt och dialys	17-2 NEWS x2 p-gl x4 VL/UM
Blå	19: 1				2024-11-21 00:00				14-2 NEWS x2 p-gl x8
Blå	20: 1				2024-11-20 00:00				17-10 NEWS x0
	21: 1								
Röd B	22: 1				2024-11-29 00:00			Remiss till rehabavd accepterad, de t...	14-13 NEWS x1 VL/
	23: 1								
Röd B	24: 1				2024-11-21 23:5... ?	08:00 PVK, by...			13-0 NEWS x2 Sat x

Kateterborttagning

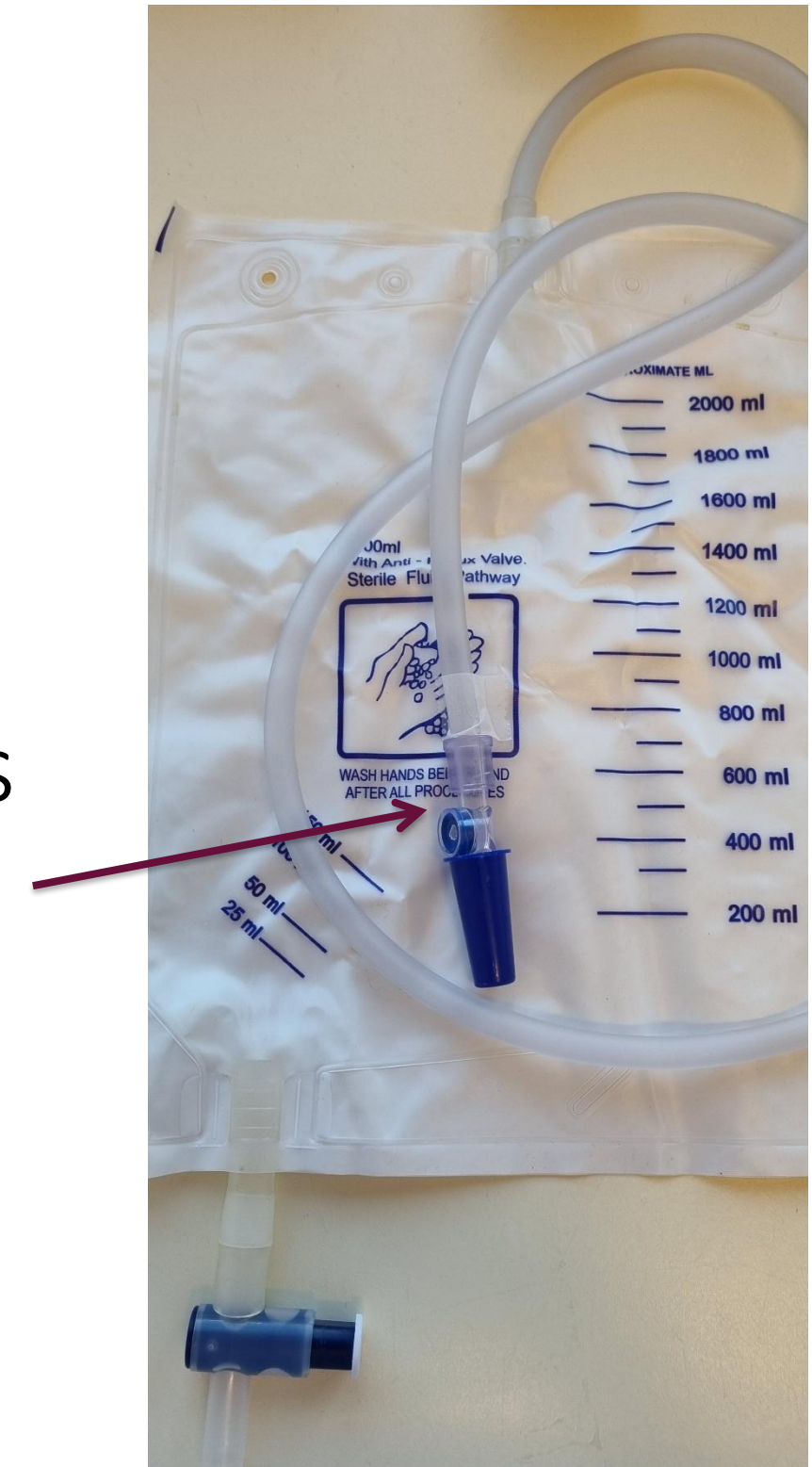
Se kateterborttagning i [vårdhandboken](#)

Viktigt med uppföljning av tömningsförmåga

- Var observant på patientens förmåga att tömma blåsan efter borttagning av katetern.
- Se anvisningar i [Vårdhandboken](#) om uppföljning av tömningsförmåga .

Provtagning

- Punktion endast då patienten haft katetern en kortare tid (påse med provtagningsknapp för enklare provtagning)
- Om patienten haft katetern en vecka eller mer rekommenderas att katetern byts i samband med urinodling
- [Provtagningsanvisningar urinodling](#)
- [Urinodling - Vårdhandboken \(vardhandboken.se\)](http://vardhandboken.se)

Patientinformation

- Fyll i baksidan med information om patientens KAD, innan patienten går hem.
- [Länk till broschyr](#)

Åtgärds paket

- Verksamhetsledningen visar att arbetet är viktigt genom att tilldela resurser, följa upp hur det går och efterfråga rapporter från arbetet

Patientsäkerhetskultur
Ledningsengagemang

Skapa
förutsättning

- Tillsätt resurser och utse vilka som ansvarar för:
  - Rätt indikation
  - Principer för kateterisering följs
  - Korrekt kateterbehandling
  - Omprovning och dokumentation
  - Blåsövervakning
- Säkerställ att rätt hjälpmedel finns på enheten för att underlätta mobilisering och undersökning
- Säkerställ att dokumenterade rutiner finns för arbetet som ska göras, att dessa är kända och används.

Träning och
utbildning

- All personal på enheten går E-utbildningen [VRI-Smart®](#) i syfte att få kunskap om hur vårdrelaterad urinvägsinfektioner förebyggs
- Relevant personal får praktisk träning i hur åtgärderna mot urinvägsinfektion utförs och när de ska göras
- Läkare eller annan personal som utför infektionsregistrering tränas i definitioner av vårdrelaterad urinvägsinfektion och i att registrera på rätt sätt

- All personal vet vad som behöver göras
- Ta upp arbetet på arbetsplatsträffar, läkarmöten med mera
- Patienter får information muntligt och skriftligt om vilka åtgärder som är betydelsefulla för att undvika urinvägsinfektion

Sprid
budskapet

Mätning och
återkoppling

- Välj metod för att mäta förekomst av vårdrelaterad urinvägsinfektion
  - [Infektionsverktyget](#)
  - VRI
- Kvalitetssäkra data och säkerställ att registrerande personal följer fastslagna definitioner
- Välj metod för att mäta följsamhet till att utföra åtgärderna mot vårdrelaterad urinvägsinfektion
  - Basala hygienrutiner och klädregler
  - Andel vårdtagare med rätt indikation för urinkateterbehandling
  - Andel vårdtagare med daglig omprovning av urinkateter
  - Antal urinkateterdygn på enheten

Systematiskt förbättringsarbete

- Skapa förutsättningar
- Träning och utbildning
- Mätning och återkoppling
- Sprid budskap
- Patientsäkerhetskultur och ledningens engagemang

Länkar och referenser

- [VRI-smart](#)
- [Vårdrelaterade infektioner - SKR](#)
- [Vårdhandboken](#)
- [KAD-projektet region Västmanland](#)
- [Utbildning KAD KTC](#)
- [Kunskapskoll – Urinkatetrisering KAD](#)
- [Provtagningsanvisningar odling KAD](#)
- [Att förebygga vårdrelaterade infektioner - ett kunskapsunderlag – Folkhälsomyndigheten](#)